

הכנר, מארק שאגל, 1912-13 למנ'ל

כנר על הגג!
 נשמע קצת מטורף, לא?
 אבל כאן באנטבקה הקטנה שלנו,
 כל אחד מאתנו הוא בעצם מין "כנר על הגג",
 המנסה לאלתר איזו מנגינה פשוטה ועריבה
 מבלי לאבד את שיווי המשקל, ליפול ולשבור את הראש.
 ותאמינו לי – זה לא קל...
 ..אבל איך אנחנו מצליחים לשמור על שיווי המשקל?
 התשובה היא מאוד פשוטה
 ומסתכמת במילה אחת. אחת בלבד – מסורת!!
 (מתוך המחזה – "כנר על הגג". כתיבה: יוסף שטיין. תרגום: דן אלמגור)

בעולם שלנו כיום, ניתן לזהות מסורת בדרכים רבות בעיקר סביב ליל הסדר, יום כיפור וחגי ישראל. אם נחפש ביטוי של מסורת בתדירות גבוהה – נמצא את הקידוש בליל שבת בראש רשימת ה"מסורת" יחד עם נרות השבת.

אותו רגע קסום ומיוחד בו המשפחה הישראלית עוצרת לרגע את מירוץ החיים, מתאחדת סביב שולחן אחד וממלמלת פסוקים קדושים על שביטה וקידוש בעולמות עליונים, הוא הרגע עליו אנחנו רוצים לשוחח היום. מה יש ברגע הזה, שגורם לחיילים ללבוש מדי א, להוציא את הכומתה ולשים אותה על הראש הגלוי בשקט מבלי שהתבקש? מסורת.

סבֵּרִי מְרֵנֵוּ

קומדיית מצבים ישראלית

נסה לדמיין את החיבור האישי שלך עם הקידוש, אילו קידושים מיוחדים במיוחד אתה זוכר? מה קורה אצלכם בבית בשעת הקידוש? מה קורה אצל השכנים..

בגמרא במסכת פסחים דף ק עמוד ב נאמר:

אותם בני אדם שקידשו בבית הכנסת -
 אמר רב: ידי יין לא יצאו ידי קידוש יצאו. ושמואל אמר: אף ידי קידוש לא יצאו.
 אלא לרב, למה ליה לקדושי בביתיה? כדי להוציא בניו ובני ביתו.
 ושמואל, למה לי לקדושי בבי כנישתא? לאפוקי אורחים ידי חובתן דאכלו ושתו וגנו
 בבי כנישתא.
 ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר שמואל: אין קידוש אלא במקום סעודה, סבור מינה הני
 מילי מבית לבית אבל ממקום למקום בחד ביתא לא. אמר להו רב ענן בר תחליפא:
 דימנין סגי אין הוה קאימנא קמיה דשמואל ונחית מאיגרא לארעא והדר מקדש.

הסוגיה שלנו עוסקת בדיון הלכתי בסוגיית הקידוש. האם מי שקידש במקום אחד ועבר למקום אחר שם אכל – צריך לקדש שנית. האם הקידוש חייב להיות במקום הסעודה. יש שני מקומות בהם יש מנהג לקדש. בית הכנסת והבית הפרטי. קידוש בבית הכנסת לא מספיק כדי לצאת ידי חובה. לפי דעת שמואל - לא יוצא ידי חובה בכלל, ולפי רב הקידוש בבית הכנסת תופס רק על ברכת בורא פרי הגפן, אבל ברכת "מקדש השבת" – לא יוצא ידי חובה. הגמרא

מאריכה בדעתו של שמואל, והיא מסבירה, שאי אפשר לקדש בבית הכנסת, משום שיש הכרח לקדש במקום שבו אוכלים, ואי אפשר לנתק בין השניים. כך נפסק גם להלכה.

מדוע חז"ל ראו צורך כל כך גדול לאכול במקום שמקדשים?
נעיון ביחד בסוגיה, במפרשיה – וננסה לגלות רמזים על הרעיון לחבר או להפריד בין הקידוש והסעודה.

בהמשך, מתאר רב ענן את המציאות בביתו של שמואל, שם פעמים רבות, היה שמואל "נחית מאיגרא לארעא והדר מקדש".
מה ביטוי זה אומר לנו? האם הגג והארץ הם רק ביטויים מציאותיים?

מה מיוחד בגג?

תרגיל קבוצתי: 🍷

נעלה לגג, נצפה ביחד בנוף הנשקף ממנו. מהי משמעות הגג? מהי התחושה במקום גבוה? האם המציאות הנראית במקום הגבוה אמיתית?
ננסה להתמקד באובייקט ספציפי במבט מהגג למטה. מה רואים? האם ניתן לחוש אותו? להכיל אותו? להשפיע עליו?
נרד למטה עד לאותו אובייקט. מה עושה תחושת הירידה למטה? על מה חושבים?
האם הירידה מלמעלה למטה גרמה שינוי בתפיסת האובייקט?

בעל תפארת שלמה (שלמה הכהן רבינוביץ. חסידות ראדומסק פולין) בפרושו על הסוגיה:

בתפילת ליל שבת התפשט שמואל מהגשמיות, ועלה לעולמות העליונים, ברם, בשעת קידוש היום, כשהציבור בא אליו לשמוע קידוש, היה נאלץ לרדת ממדרגתו בעולמות העליונים למטה, כי אין קידוש אלא במקום סעודה, שעיקר ההתקדשות היא רק כאן למטה, שאוכלים סעודת שבת בקדושה ולא למעלה, ולכן מצינו שצדיקים קדושי עליונים יורדין מעולם הבא לעולם הזה בליל שבת קודש כמו רבי (ע"ז נג ע"א) כל בי שמשי אתי לביתה, וכד', וזוהי עבודה גדולה יותר מעבודת המלאכים, והצדיקים משתוקקים מאוד לקיימה, ומכיוון שאין להם האפשרות לקיימה למעלה, הם יורדים למטה לקיים מצווה זו.

קידוש במקום סעודה = ירידה מהגג לארץ

הברווז של דודו גבע, גג עיריית תל אביב (2008 למנ')

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tel_Aviv_duck2.jpg

מילה אחרונה: גם הכינור מונח אצל המנגן בתפר שבין הראש והגוף. הקדושה והחומר.

רק לא לאבד את שיווי המשקל!! (גם לא כשהגביע ביד)

